

Aan de leden van de commissie Samenleving

Datum 13 januari 2014
Ons kenmerk 2014/12750
Contactpersoon P. Haker
Doorkiesnummer 023 5113431
E-mail phaker@haarlem.nl
Bijlage(n) -
Onderwerp Beantwoording vragen

Geachte leden,

Op 9 januari heeft u in uw eerste termijn veel vragen gesteld over de transitienota specialistische ondersteuning en de beleidskaders Jeugd, Awbz, Hulp bij het huishouden en Participatiewet die daarvan onderdeel uitmaken. Wij hebben u toegezegd een aantal vragen schriftelijk te beantwoorden, voorafgaande aan de tweede termijn van uw behandeling op 16 januari.

Beleidskaders worden nog uitgewerkt in verordeningen

Allereerst willen wij vermelden dat een groot aantal van uw vragen later dit jaar nader wordt gespecificeerd in de verschillende verordeningen die wij aan de raad zullen voorleggen. Deze verordeningen immers beschrijven het recht van burgers op voorzieningen, inclusief de wijze waarop zij deze kunnen verkrijgen en de criteria waaraan men moet voldoen. Het gaat dan over onderwerpen als eigen bijdrage, voorliggende voorzieningen, persoonsgebonden budgetten, toegang tot voorzieningen, mandateringen, toekennings- en afwijzingsgronden et cetera.

De opmerkingen die u tijdens de behandeling van de beleidskaders maakt, zullen voor ons de inbreng zijn bij het opstellen van de conceptverordeningen. Wij verwachten de verordeningen in september aan de gemeenteraad voor te leggen, uiteraard met advies van de Participatieraad.

Monitoring

Er zijn door verschillende fracties vragen gesteld over de wijze waarop we de transitie van het gehele sociaal domein zullen monitoren.

Het is nog niet duidelijk welke beleidsinformatie het Rijk gaat uitvragen ten aanzien van de te decentraliseren taken en het sociaal deelfonds. Duidelijk is wel dat er een

landelijke beleidsmonitor komt. Het Rijk heeft onze gemeente uitgenodigd deel te nemen in de ontwikkelgroep voor de landelijke monitor en deze uitnodiging nemen wij graag aan.

Daarnaast werken wij al met de stapelingsmonitor en deze blijft ook in 2014 actueel. Tot slot zoeken wij naar een monitor waarin wij - het college en de raad - de 'werking' van het nieuwe sociale domein per 2015 blijvend kunnen monitoren en bijsturen. Samen met de afdeling Onderzoek & Statistiek zijn we gestart met het ontwikkelen van indicatoren per cluster en decentralisatie die mogelijk opgenomen kunnen worden in de programmabegroting 2015.

Kwaliteitsbeleid

De commissie stelt vragen over de wijze waarop wij de kwaliteit van dienstverlening voor de burger kunnen bewaken. Ook is er zorg geuit dat burgers minder of misschien helemaal geen zorg meer kunnen krijgen.

Met betrekking tot het kwaliteitsbeleid en verantwoording zijn ook wij in afwachting van welke minimale eisen wettelijk door het Rijk worden opgelegd. Kwaliteitsbeleid is voor ons vanzelfsprekend van groot belang en de uitwerking hiervan zal onder andere zichtbaar zijn in de wijze waarop we afspraken met aanbieders vastleggen in overeenkomsten en contracten. Daarbij is er zeker aandacht voor klachten- en privacyregelingen en cliënttevredenheid.

Er is een zekere spanning tussen de wens om – in het belang van de burger – gegevens uit te wisselen om zo de zorgverlening te optimaliseren, en – in hetzelfde belang van de burger – zijn privacy te waarborgen. De wijze waarop gemeenten met privacy omgaan in het sociaal domein is dan ook landelijk een punt van discussie en onderzoek. Vanzelfsprekend zullen ook wij ons houden aan de Wet bescherming persoonsgegevens.

Wij hebben met de gemeenteraad vanaf het begin af aan het standpunt ingenomen dat wij ons bij de transitie sociaal domein niet alleen moeten blindstaren op de bezuinigingsopgave, de transitie is ook een inhoudelijke opgave. De rijksbezuinigingen stellen ons voor de vraag hoe we het huidige zorgaanbod zodanig kunnen herinrichten dat deze én betaalbaar, én toekomstbestendig én voldoende kwaliteit biedt voor onze burgers.

Ons college heeft vanaf het begin gezegd: er is en blijft een vangnet voor kwetsbare burgers. Burgers die specialistische ondersteuning nodig hebben, zullen deze ook krijgen. We hebben ook gezegd: we bezien het gehele sociaal domein bij deze opgave. Daarom zoeken we naar mogelijkheden om individuele voorzieningen te 'kantelen' naar collectieve voorzieningen in de basisinfrastructuur. Dit laatste transitieplan heeft u, inclusief een investeringsagenda voor de basisinfrastructuur in november 2013 vastgesteld.

Inmiddels hebben de zorgaanbieders die betrokken zijn bij de transitie op het gebied van Awbz en Jeugd hebben zelf mogelijkheden aangegeven hoe door herinrichting, efficiency, innovaties, het wegnemen van verkeerde financiële prikkels et cetera

Haarlem

3

kosten kunnen worden bespaard terwijl het resultaat voor de burger op een goed niveau blijft, ook al zal voor de burger niet alles bij het oude blijven.

Voor het product Hulp bij het huishouden ligt dat anders, daar is de rijkskorting zo fors dat hier echt sprake zal zijn van een verschraving ten opzichte van de huidige situatie. Onze denkrichtingen hierover treft u aan in het beleidskader, de uitwerking ervan volgt.

Informatievoorziening

U heeft aangedrongen op aandacht voor de informatievoorziening aan burgers.

Wij hebben in het raadsvoorstel vermeld dat we veel aandacht blijven besteden aan een goede informatievoorziening aan organisaties en burgers. Daarbij staat het eerste half jaar van 2014 in het teken van de communicatie en informatievoorziening aan zorgaanbieders en professionals op de wijze waarop we dat ook in 2013 hebben gedaan.

Vanaf half 2014, ervan uitgaande dat het wetgevingstraject op de diverse onderdelen is afgerond, gaan wij onze burgers ook actief informeren over de wat de wijzigingen in het sociaal domein voor hen concreet gaan betekenen op individueel niveau. Specifiek geldt dat de bestaande cliënten, we zullen hen allen persoonlijk informeren over wat de decentralisatie Jeugd en Awbz en de Participatiewet voor hen concreet kan gaan betekenen.

Persoonsgebonden Budget

Bij verschillende fracties bestaat de indruk dat wij de mogelijkheid van een persoonsgebonden budget (PGB) beperken.

Dit is niet het geval. Ook wij zullen de mogelijkheid van een PGB opnemen in de verordeningen. De wetgever stelt hieraan echter wel een aantal voorwaarden zoals genoemd in het raadsvoorstel.

Daarnaast willen wij wel kritisch kijken naar de inzet van het PGB voor mantelzorgers of andere verzorgers uit de persoonlijke sociale omgeving van betrokkenen. Wij hanteren namelijk ook het principe dat burgers elkaar 'om niet' helpen zonder inmenging van de overheid. Dat is één van de uitgangspunten van 'Samen voor elkaar'. Wanneer het PGB gebruikt wordt voor het betalen van niet-professionele ondersteuners, wordt informele ondersteuning in feite omgezet in een individuele voorziening, en dat is strijdig met de uitgangspunten zoals wij die met elkaar hebben afgesproken.

De uitwerking hiervan leggen wij later dit jaar aan u voor in de verordening Wmo.

Eigen bijdrage

Verschillende fracties hebben vragen gesteld over de eigen bijdrage.

Gemeenten mogen van het Rijk geen inkomenspolitiek voeren. Maatschappelijke ondersteuning is dus beschikbaar voor iedereen die daarop is aangewezen, ongeacht de hoogte van inkomen of vermogen.

Dat betekent dat – net als nu al het geval is – de mate waarin wij eigen bijdragen mogen vragen aan burgers door wettelijke grenzen is ingeperkt. Dat geldt zowel de

hoogte van de bijdrage als de stapeling van eigen bijdragen. Binnen deze wettelijke grenzen, kunnen gemeenten keuzes maken die in verordeningen worden vastgelegd.

Voor maatschappelijke ondersteuning – in de concept wettekst worden dit maatwerkvoorzieningen genoemd – blijft een landelijke inkomensafhankelijke eigen bijdrageregeling op grond van een landelijk Besluit Maatschappelijke Ondersteuning (Besluit MO) in de Wmo 2015 van toepassing. De systematiek van deze regeling blijft in hoofdlijnen hetzelfde als de huidige eigen bijdrage systematiek in de Wmo.

Wij zijn voornemens om deze eigen bijdrageregeling toe te passen, die dus vergelijkbaar is met de huidige eigen bijdrage regeling in de Wmo die al in Haarlem toegepast wordt. Dit betekent dat stapeling van kosten in de gaten gehouden kan worden. De hoogte van de eigen bijdrage en het maximum aan stapelingseffecten wordt vastgesteld door het CAK op basis van hetgeen is vastgelegd in het landelijk Besluit MO, evenals de inning er van.

De eigen bijdrage-regeling betreft alleen individuele verstrekkingen c.q. maatwerkvoorzieningen die op basis van de Wmo aan burgers kunnen worden toegekend. Hieronder vallen dus niet de eventuele kosten die aanbieders van algemene voorzieningen in rekening kunnen brengen aan burgers. De nieuwe Wmo 2015 staat voor het realiseren van meer algemene voorzieningen en het kantelen van individuele voorzieningen naar algemene voorzieningen in bijvoorbeeld de basisinfrastructuur. Niet uit te sluiten is dat dit effect heeft op het stapelen van kosten voor de burger.

Regionale samenwerking

Er zijn de nodige vragen gesteld over de regionale samenwerking.

Terecht heeft u geconstateerd dat de schaal van de regionale samenwerking verschilt. Dat heeft niets te maken met verschillen van inzicht tussen gemeenten, het is uitsluitend ingegeven vanuit inhoudelijke overwegingen. Twee voorbeelden:

- De betrokkenheid van Haarlemmermeer bij ons beleidskader Jeugd is niet geformaliseerd, omdat Haarlemmermeer deel uitmaakt van een andere regio voor Jeugdzorg. Dat neemt niet weg dat we onze beleidskaders Jeugd wel met elkaar hebben afgestemd.
- Onze opdracht om zorgcontinuïteit voor onze burgers te waarborgen in 2015 is ook bepalend voor de omvang van de regionale samenwerking. Sommige voorzieningen zijn immers dermate specialistisch van aard, dat deze alleen maar op een grote regionale schaal in stand kunnen worden gehouden.

We streven ernaar om de beleidskaders in de regio gezamenlijk vast te stellen. Dat neemt niet weg dat onderlinge verschillen tussen gemeenten kunnen en mogen ontstaan. U zult dat vooral terug kunnen zien in de uitwerking van de beleidskaders in de lokale verordeningen.

Als één van de raden in de samenwerkende gemeenten de voorliggende beleidskaders amendeert, dan is het aan die gemeente hoe hier verder mee om te gaan.

Haarlem

5

Op een belangrijk onderdeel van de verschillende beleidskaders – het realiseren van zorgcontinuïteit voor burgers – is overeenstemming wel van groot belang. Het bieden van zorgcontinuïteit vertaalt zich immers voor 2015 in het realiseren van aanbod door middel van gezamenlijke inkoop of subsidiering. Wij gaan er echter vanuit dat dit uitgangspunt door alle gemeenteraden wordt gedeeld.

Tot slot

Tot slot treft u in de bijlage nog antwoorden aan op specifieke technische vragen.

Met vriendelijke groet,

Jack Chr. van der Hoek

Jan Nieuwenburg

Haarlem

6

Specifieke vragen en antwoorden

Decentralisatie Jeugd

Vraag 1

In het beleidskader wordt aangegeven dat er residentiele groepen sluiten. Wat betekent dit voor het bieden van goede zorg?

Antwoord 1

Met input van zorgaanbieders en cliënten is vastgesteld welke beweging gemaakt kan worden in specialistische zorg om te transformeren, te bezuinigen en op korte en lange termijn goede zorg te blijven bieden. Onderdeel hiervan is het verminderen van residentiele plaatsen door het versterken van dagbehandelingen, ambulante zorg en nazorg/vinger aan de pols. Residentiele zorg blijft beschikbaar blijft voor die jeugdigen die dit nodig hebben.

Vraag 2

In de bijlage van het beleidskader wordt bij de jeugdzorgplus als aandachtspunt genoemd dat een bepaald volume nodig is om aan de veiligheidsnormen te kunnen voldoen. Dit betekent dat 6 jongeren op een groep net zo duur kan zijn als 8. Wanneer nemen we hier verdere besluiten over?

Antwoord 2

Dit punt vraagt op dit moment niet om besluitvorming. Het geeft echter aan dat er grenzen zijn in de financiële winst die te behalen is door het vinden van alternatieven voor en het verkorten van het (kostbare) verblijf in de jeugdzorgplus. In 2015 worden hier nog geen grote verschuivingen in verwacht. Indien het afbouwen en het verkorten van de inzet van jeugdzorgplus succesvol is kan samenwerking tussen jeugdzorgplus instellingen en/of andere hulpvormen noodzakelijk zijn. De jeugdzorgplus aanbieders oriënteren zich hier al op.

Vraag 3

Het belang van de inzet ook op preventie in de top 25 aanpak (criminele jeugd)

Antwoord 3

Er vindt gezamenlijke inzet veiligheid en jeugd plaats om preventie ook voor deze doelgroep te versterken.

Vraag 4

Er wordt aangegeven dat keuzevrijheid belangrijk is, maar dat de keuzevrijheid beperkter wordt in de duurdere/specialistischere zorg.

Antwoord 4

Keuzevrijheid (tussen zorgaanbieders of zorgverleners) is belangrijk. In specialistischere vormen van zorg is het aantal aanbieders echter beperkter. Zo zijn er bijvoorbeeld maar een zeer beperkt aantal jeugdpsychiaters voor de hele regio.

Haarlem

7

Vraag 5

Wil de gemeente Haarlem ook mensen in 6 dagen opleiden tot jeugdzorg-medewerker?

Antwoord 5

De gemeente Haarlem ziet zich zelf als opdrachtgever (zoals in het huidige stelsel het Rijk, de Provincie het zorgkantoor en de zorgverzekeraar) en niet als uitvoerder van hulp. De gemeente vindt het van belang zich goed te verdiepen in het veld, mogelijk door opleidingen, maar zal nooit op de stoel van een (huis)arts of hulpverlener gaan zitten.

Decentralisatie Awbz

Vraag 6

Is het Platform Mantelzorg betrokken bij de totstandkoming van het beleidskader?

Antwoord 6

De gemeente Haarlem heeft regelmatig contact met het Platform Mantelzorg. Het Platform is uitgenodigd voor werkconferenties met cliëntenvertegenwoordigers over de decentralisatie Awbz. Het Platform heeft hier actief aan deelgenomen.

Vraag 7

Zijn er net als bij de Participatiewet ook bij de andere decentralisaties zaken die pas na 1 januari 2015 geregeld hoeven worden?

Antwoord 7

Voor zover nu bekend is daar bij de decentralisatie Awbz geen sprake van.

Vraag 8

Is er al een klachtenregeling voor de decentralisaties?

Antwoord 8

De concept-Wmo 2015 draagt gemeenten op een klachtenregeling in te stellen. We verkennen op dit moment wat mogelijk en/of noodzakelijk is. De klachtenregeling moet vastgelegd worden in de verordening die in het najaar aan de gemeenteraad wordt voorgelegd.

Participatiewet

Vraag 9

Het is belangrijk om verdringing van reguliere arbeid te voorkomen bij het invullen van de tegenprestatie.

Antwoord 9

De twee basiskenmerken van de tegenprestatie zijn *tijdelijkheid* en *beperkt in omvang*. Deze twee kenmerken zorgen er voor dat bij de tegenprestatie van verdringing van regulier werk geen sprake zal zijn. De tegenprestatie mag ook het

Haarlem

8

vrijwilligerswerk niet verdringen en dit zijn dan ook aandachtspunten bij de uitwerking van de tegenprestatie.

In de beleidskeuzenota is ook aangegeven wat wel en niet onder een tegenprestatie verstaan wordt. Met die restrictie, dat de staatssecretaris heeft aangegeven dat mantelzorg wél als tegenprestatie mag worden beschouwd.

Twee andere basiskennmerken van de tegenprestatie zijn, dat het zinvol werk moet zijn en dat het de eigenwaarde van mensen moet verhogen.

Vraag 10

Hoe wordt de ‘zachte landing’ van Wajongers bekostigd?

Antwoord 10

Op dit moment is nog niet bekend hoe de zachte landing voor de Wajongers uitgevoerd zal gaan worden en hoe de financiering zal gaan lopen. Wel bekend is dat de herkeuring van Wajongers 1 januari 2015 zal starten en dat dit gefaseerd over twee jaar zal gaan. Bij de zachte landing krijgen Wajongers ruim twee jaar de tijd om aan de nieuwe situatie te wennen en zullen zij het inkomen behouden dat zij nu ook hebben.